Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 24 (276) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 11 ЧЭРВЕНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

ПРАЙШЛО 16 ГОД

У Крывой людзі не змяніліся. Яны такія ж добрыя, ветлівыя і мілыя цяпер, як і 16 год таму назад, калі маёй бяздомнай сям'і гэтыя людзі далі прытулак, прынялі ў сваю вясковую брацьсардэчна і спачувальна. І я заўсёды, калі пападаю на крывянскую вуліцу, успамінаю той час, цяжкі зрэшты і для самай Крывой, на якой вайна пакінула сляды. І на спатыканьнях крывянскіх людзей не магу глядзець інакш, як на сваіх. Цешуся, што з іх боку таксама адчуваю сваяцкасць да мяне.

Так, людзі ў Крывой не змяніліся, але выгляд вёскі — вельмі! Асабліва выгляд гаспадарскіх будынкаў. Разбудавалася Крывая цудоўна! Расцягнулася ўздоўж сваімі новымі дамамі. На месцы поплава, што быў паміж вёскай і лесам, на якім 16 год таму я з сябрамі гуляла ў мяч, выраслі дамы. Крывянскі лес прыемны і багаты грыбамі, цяпер зусім зліўся з вёскай. На вуліцы, асабліва святам, безупынна траскацяць матацыклы. Што ж, прыемна і гонар праехацца вёскай на ўласным маторчыку, наставіўшы твар на вецер. Бачыла, неяк, як маладая дзяўчына ладзіла свой матацыкл, бо ў часе язды нешта там папсавалася. І не толькі моладзь хоча мець матацыклы. Вось сур'ёзны гаспадар зайшоў у хату на некалькі мінут і ўжо ўтапырыў вочы ў кнігу. Вучыцца весці матацыкл. Матараманія сталася шырокай і, галоўнае, рэальнай.

СПУЛДЗЕЛЬНЯ

Палавіна гаспадароў у Крывой належыць да спулдзельні прадукцыйнай, якая добра развіваецца і, што найважнейшае, аказвае выхаваўчы ўплыў на вёску. Яна авангард прагрэсу і навейшых дасягненняў у сельскай гаспадарцы вёскі. І бадай дзякуючы гэта-

(Прадяг на стар. 4.).

СВЯТЛІЦА

У сярэдзіне вёскі вырастае чырвонымі цэгламі будынак. Гэта будуецца святліца. Хочацца даведацца больш аб ёй: як і за што будуецца. Пытаю аб гэтым у людзей.

— Акрамя цэглы, усё іншае нашае і за нашыя грошы, — чую адказ.

— Як сабралі грошы? Раскажу па-парадку. Найперш выбралі камітэт будовы святліцы, які існуе і цяпер і каардынуе працу. Потым згадзіліся і зрэзалі ў сваім лесе 90 сосен, самі сабе прадалі і самі заплацілі сабе 15 тысяч злотых. Грошы ад самага пачатку прызначаліся на святліцу. Сваімі вазамі і рукамі зрабілі многа іншых работ. Не чакалі і не прасілі муляра, бо знайшлі яго сярод сябе. Пётр Курыга мае такія кваліфікацыі і муруе святліцу. Будова пачалася ў 1960 годзе восенню, а адкрыць ужо гатовую хочуць на «галавасека» (прыхадное свята — 11 верасня). У святліцы памесціцца бібліятэка, чытальня, будуць тут высвятляцца фільмы кінаперасоўкі.

Члены брыгады камуністычнай працы зборачнага цэха — настройшчыкі (злева направа): А. Русакоў, Л. Матро і Л. Рэўтовіч каля канвеера абмяркоўваюць рацыяналізатарскую прапанову для радыёлы «Беларусь — 59». (Да «Весткі з БССР»)

РОДНЫЯ КРАЯВІДЫ

фота: Г. Рагазінскі

ФІНАЛ КОНКУРСУ ДЛЯ МАСТАЦКІХ ГУРТКОЎ

Кіраўнік мастацкага гуртка з Пянькоў, Іван Азябла, з радыёпрыёмнікам «Прэлюдыум» (I узнагарода).

фота: Г. Рагазінскі

23 мая ў будынку Галоўнага праўлення нашага Таварыства ў Беластоку адбылося ўрачыстае ўручэнне ўзнагарод для мастацкіх гурткоў, якія ўдзельнічалі ў конкурсе — «Найлепшыя беларускія мастацкія гурткі ў грамадскай працы».

Мастацкі гурток у Пяньках (Беластоцкі пав.) абслужыў за час конкурсу 8 мясцовасцей і здабыў першае месца, за што атрымаў радыёпрыёмнік «Прэлюдыум» з адаптарам. Мастацкі гурток са Старога Ляўкова (Гайнаўскі пав.) абслужыў 9 вёсак; ён здабыў таксама першае месца за што атрымаў акардэон «Вельтмайстэр». Два другія месцы здабылі гурткі з Пілік (Бельскі пав.) і Семяноўкі (Гайнаўскі пав.), якія абслужылі за час конкурсу па 7 вёсак, за што атрымалі адаптары «Каролінка» з рэпрадуктарамі. Тры трэція месцы

(Прадяг на стар. 5)

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

ПЕРАД ПЕРШЫМ ВЫПУСКАМ

Пяты год існуе аддзяленне Беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце. У канцы чэрвеня універсітэцкія муры пакінуць яго першыя выпускнікі. Існаванне беларускай філалогіі — з'ява надта важная ў культурным жыцці беларускага насельніцтва ў Польшчы. Звязала з ёю свой лёс некалькі дзесяткаў перш за ўсё сялянскіх дочак і сыноў беларусаў з Беласточчыны, якія вернуцца ў свае аколіцы і будуць асветнымі і культурна-асветнымі работнікамі.

Сёння хочам падзяліцца з нашымі чытачамі больш важнымі весткамі з жыцця аддзялення Беларускай філалогіі ад пачатку яе заснавання да сёнчашняга дня. У сувязі з гэтым мы звярнуліся да загадчыка кафедры праф. др Антаніны Абрэмбскай - Яблонскай з некалькімі запытаннямі.

— Пяць год — параўнальна вялікі адрэзак часу. І апраўданым будзе калі спытаем вас аб гісторыі заснавання аддзялення Беларускай філалогіі...

— У 1954 г. я заініцыявала навукова - даследчыя працы ў беларускай галіне пры Польска - савецкім інстытуце ў Варшаве, арганізуючы аддзельную навукова-даследчую пляцоўку. Дарэчы, гэтая пляцоўка ў 1958 годзе была далучана да моваэнаўчага аддзялення Польскай акадэміі навук. Кіраўніком яе з'яўляюся я. Ад пачатку заснавання пляцоўкі скандэнтравана ўвагу на даследчых працах над беларускімі дыялектамі Беласточчыны і над выданнем песняў, сабраных М. Федэроўскім («Люд беларускі», V том). Ужо тады

(Працяг на стар. 5)

ПАЧАТАК ВЯЛІКАГА ДЫЯЛАГУ

Ужо некалькі дзён прайшло ад першай сустрэчы Старшыні Савета Міністраў Савецкага Саюза М. Хрушчова з прэзідэнтам ЗША Д. Кенедзі ў Вене, аднак звесткі аб праведзеных там шматгадзінных размовах надта скупыя. Журналісты краін захаду больш пішуць на тэмы туалету і ўсмешак жон дзяржаўных дзеячоў абедзвюх краін. Нібыта яны былі вельмі чароўныя і ўнеслі многа ажыўлення ў манатоннае. аднастайнае жыццё сталіцы Аўстрыі. Аднак скупыя звесткі аб асноўных размовах кіраўнікоў найвялікшых дзяржаў свету не абазначае зусім беззместоўнасці выказаных заўваг. Наадварот, дні сустрэч прайшлі ў ажыўленых спрэчках. у гарачых дыскусіях. Аб тым. што размовы былі вельмі карысныя і плённыя, гаворыць афіцыйнае камюніке.

Тое, што венскія размовы вельмі карысны, усім зразумела. Сам факт, што Старшыня Міністраў Савецкага Саюза М. Хрушчоў і прэзідэнт ЗША Д. Кенедзі сустрэліся дакладна ў той час, калі год таму назад не дайшло да сустрэчы ў Парыжы. Аб венскай сустрэчы найлепш сведчыць тое, што ільдзіны. якія сабраліся ў сувязі з вядзеннем халоднай вайны праз ранейшага прэзідэнта ЗША, паступова таюць.

Якія прадпасылкі ўказваюць на гэта?

Па-першае, як падае камюніке — дзяржаўныя дзеячы выказаліся адносна нейтральнасці і незалежнасці Лаоса. Значэнне гэтай супольнай дэкларацыі Старшыні Савета Міністраў СССР і прэзідэнта ЗША дае магчымасць як найхутчэй рашыць лаотанскую праблему на пасяджэнні ў Жэневе.

Па-другое, кіраўнікі дзяржаў выказалі свае погляды на тэму забароны выпрабаванняў ядзернай зброі. германскай праблемы. Здаецца, што ў сувязі з гэтым паўстае новая магчымасць станоўчага заканчэння жэнеўскай канферэнцыі так званага «атамнага клуба», куды ўваходзяць Савецкі Саюз, Злучаныя Штаты і Англія. Розніца выказванняў у гэтай справе прыводзіцца да правілаў дзеяння кантрольнай камісіі. Савецкі Саюз выказваецца за ўсеагульнай забаронай выпрабаванняў выходзячы з заключэння, што ядзерныя рэактары даюць дастатковую магчымасць вядзення навуковай работы.

Па-трэцяе. Старшыня Савета Міністраў СССР М. Хрушчоў і прэзідэнт Д. Кенедзі рашылі падтрымліваць кантакт ва ўсіх цікавых для ўсяго свету справах. Можна надзеяцца на дальнейшае паляпшэнне міжнародных адносін. Гэта з'яўляецца поспехам мірнага суіснавання і спаборніцтва: правіла, якое абвяшчаюць усе сацыялістычныя краіны. Значэнне венскіх размоў адносна германскай праблемы заключаецца ў тым. што гэтая праблема ізноў будзе рашацца вялікімі дзяржавамі.

З вялікай гордасцю выказваюцца жыхары Аўстрыі аб спатканні Старшыні Савета Міністраў СССР М. Хрушчова з прэзідэнтам ЗША Д. Кенедзі. Газеты пішуць, што ў 1815 годзе Вена была месцам першага ў гісторыі спаткання тагачасных вялікіх дзяржаў. Венскі кангрэс у нашай ацэнцы не найлепшы. даў аднак сусветны мір на 99 год. Сёння жыхары Вены праводзяць магчымасць аналогіі паміж гістарычным кангрэсам, і апошнім спатканнем. Такія параўнанні адлюстроўваюць таксама і нашы самыя шчырыя жаданні.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ БССР

АДНА ГАДЗІНА

Пачынаючы ад чацвёртай гадзіны дня, гарадскі транспарт Мінска пачынае адчуваць перагрузку. Менавіта ў гэты час канчаецца змена ў прамысловых прадпрыемствах. А год назад рабочыя пакінулі свае варштаты ў 5 гадзін. Зараз, дзякуючы закону аб скарачэнні рабочага дня, яны канчаюць працу на гадзіну раней.

Гадзіна... Гэта не так русі атрымала званне брыгады камуністычнай працы. Ужо трэці год падрад яна трымае першынства ў прадпрыемстве.

І так, на фабрычным двары дарожкі расходзяцца. Лазар Матро, напрыклад, спяшаецца ў бібліятэку. Ён любіць капацца ў тэхнічнай літаратуры. Яна неабходная яму ў сур'ёзнай рабоце. Ён задумаў нешта

Члены брыгады камуністычнай працы (злева направа): Т. Емец і Н. Пагарэлы — студэнты-завочнікі 2-га курса радыётэхнічнага аддзялення на лекцыі.

ужо і многа. Аднак спалучаныя разам яны даюць у год 256 гадзін. Як жа ж выкарыстоўваюць рабочыя гэты час? Каб адказаць на гэтае запытанне, запрашаем чытачоў пазнаёміцца з брыгадай настройшчыкаў зборачнага цэха Мінскага радыёзавода, якім кіруе Барыс Бэрнштайн.

Змена скончылася. Разам выходзіць на фабрычны двор цэлая брыгада. Адусюль чуваць прывітанні. Брыгада карыстаецца павагай Яна адной з першых у Беларусі змяніць у канструкцыі радыёлы І класа «Беларусь 59».

Канчаючы змену на гадзіну раней, Лазар Матро выкарыстоўвае дадатковы свабодны час дзеля рацыяналізатарскай работы. Дарэчы і іншыя члены брыгады займаюцца рацыяналізацыяй, а ў тым ліку і Леанід Рэўтовіч, Мікалай Пагарэлы.

Аднак у асноўным дадатковы свабодны час Рэўтовіч і Пагарэлы выкарыстоўваюць для курсавых работ і хатніх за-

Члены брыгады камуністычнай працы праводзяць свой адпачынак ля шахматнай дошкі.

Члены брыгады камуністычнай працы ў мастацкім музеі БССР.

Кузняцоў забівае ў Львове віцэ-губернатара Бауэра і прабіраецца з праваднікамі насустрач сваім.

Ішоў час, а Эрліх і Шпілька не вярталіся. «Не інакш, як таксама перашлі лінію фронта», — супакойваў сябе Прыступа. Ніякай іншай думкі ён не хацеў дапускаць.

Здаўшы прадстаўнікам савецкіх рэгулярных войск трафеі свайго атрада, Прыступа накіраваўся ў Львоў і там адшукаў Барыса Круцікава. Круцікаў не меў ніякіх звестак аб лёсе Кузняцова. Дадзеныя Прыступы былі самымі апошнімі. «Трэба неадкладна паведаміць у Маскву камандзіра аб тым, што вы бачылі Кузняцова», — сказаў ён.

Праз некалькі дзён пасля сустрэчы з Круцікавым, Прыступа ўбачыў на вуліцы знаёмую фігуру. Ён не адразу паверыў сваім вачам. Няўжо Марк Шпілька? Прыступа падляцеў да яго, схапіў за рукаў і выкрыкнуў, задыхаючыся, адно толькі слова:

— Ну?

І Шпілька расказаў тое, аб чым так хацелі даведацца Круцікаў, зампаліт Сцехаў, Коля Маленькі, Жорж Струцінскі, якія насіўся па горадзе ў пошуках хоць якіх - небудзь дадзеных і камандзір атрада, які слаў запыт за запытам з Масквы.

У раёне Брод, расказваў Шпілька, ім пецярым давялося вытрымаць бой з бандэраўцамі, Эрліх быў забіты ў гэтым баі, сам Шпілька, паранены, адпоўз, двое сутак блукаў па лесе, пакуль не прыстаў да нейкай групы бежанцаў, а Кузняцоў з таварышамі, мяркуючы па ўсяму перайшоў лінію фронта.

Весткі гэтыя выдаліся Прыступе суцяшальнымі. Гэта было ўсё-такі лепш, чым невядомасць. З'явілася надзея, і Прыступа спяшыў падзяліцца ёю з усімі таварышамі.

Неўзабаве пасля гэтага, аправіўшыся ад хваробы, я прыехаў у Львоў у надзеі натрапіць на след Кузняцова. Проста з вакзала накіраваўся я да музея імя Івана Франко. Мне нецярплівілася наведаць тое месца, дзе адбыўся акт помсты над Бауэрам. Я хадзіў назад і наперад побач асабняка, жыва ўяўляў сабе карціну здарэння, якое адбылося тут дзесятага сакавіка 1944 года. Адна думка, што вось тут стаяў страляючы Кузняцоў, што па гэтых каменнях бег ён да сваёй машыны, якая стаяла на вуглу, — адна гэта думка як бы далучала да подзвігу.

Тады ж, стоячы на гэтым тратуары, я даў сабе слова расказаць людзям аб Кузняцове.

У тыя дні, наводзячы даведкі, я сутыкнуўся з першымі дакументамі аб Кузняцове. Дакументы гэты былі выяўлены ў справах гестапа: гітлераўцы ў паніцы не паспелі іх знішчыць.

Я прачытаў рапарт дырэкцыі крымінальнай паліцыі ў Львове аб забойстве падпалкоўніка Ганса Пятэрса ў будынку ваенна - паветраных сіл па Валавай вуліцы, дом 11-а. У рапарце ўказвалася, што падпалкоўнік забіты невядомым у форме капітана. Таксама ў справах гестапа быў і рапарт № 96, у якім выкладаліся абставіны забойства віцэ - губернатара Бауэра і Шнайдэра. Затым ішло данясенне аб аўтамашыне, знойдзенай на шашы паблізу Куровіц. «З гэтай машыны, — гаварыў гестапаўскі дакумент, — 12.2.44 у Куровіцах быў забіты маёр Кантэр. Страляючыя скрыліся».

Так паступова аднаўляліся дэталі. Але яны мала што прыбаўлялі да таго, што было ўжо вядомым аб дзейнасці Кузняцова ў Львове. Шмат таго, што ім зроблена, расказаў сам Кузняцоў Прыступе ў лесе. Карціну замаху на Бауэра ярка апісала мне сведка - старожка музея імя Франко, якая была ў той момант на вуліцы.

Я шукаў далейшых слядоў.

І вось яны нарэшце выяўлены. У кучы папераў, якія засталіся ў памяшканні гестапа, знойдзена яшчэ адзін дакумент.

«Начальніку паліцыі бяспекі і СД па Галіцыйскай акрузе.

14. Н — 90/44. **Сакрэтна. Дзяржаўнай важнасці. гор.**

дач, якія прысылае ім завочнае аддзяленне інстытута сувязі. Ды, урэшце, усе члены брыгады камуністычнай працы вывучаюць розныя навукі. Ніна Чухаева і Ларыса Кац вучацца на вячэрнім радыётэхнікуме. Ва універсітэце, на трэцім курсе аддзялення фізікі, вучыцца Барыс Гольдберг і Міхась Клебаноў. Многія наведваюць тэхнічныя семінары, займаюцца на курсах камсамольскай асветы, набылі абанементы на цыклы лекцый універсітэта культуры.

Ну, як кажуць, не адзіным хлебам жыве чалавек. Ён працуе, вучыцца, аднак і павінен адпачыць, пабавіцца. І тут дадатковы час вельмі прыдаецца. Два разы ў тыдзень у фабрычным клубе каля аднаго пакоя мітусяцца людзі. Усім цікава яшчэ перад канцэртам пачуць, якую праграму падрыхтаваў эстрадны аркестр.

Члены брыгады камуністычнай працы ў кватэры брыгадзіра Барыса Бэрнштайна адзначаюць дзень нараджэння яго сына.

Музыканты вельмі не любяць, калі заглядаюць у іх творчую кухню. У нас старастай аркестра з'яўляецца Барыс Бернштэйн. Ён з ахвотай прапускае сваіх сяброў у пакой. Брыгадзір хоча пахваліцца тым, што восем членаў брыгады звыш таго яшчэ і саксафаністы, трамбаністы і г. д.

Члены брыгады камуністычнай працы — удзельнікі эстраднага аркестра фабрыкі.

Большую частку брыгады складае моладзь. І таму зусім зразумела іх любоў да спорту.

Пасля работы разам з членамі зборнай каманды рэспублікі па матаспорту трэніруецца Леў Левін, на трэніроўку першай фабрычнай каманды па валейболу ідзе Іван Шакун, а Тамара Петрусева і Альберт Русакоў спяшаюцца ў Палац спорта «Працоўных рэзерваў», дзе Петрусева займаецца ў гімнастычнай секцыі, а Русакоў — у секцыі настольнага тэніса. Члены брыгады займаюцца фізкультурай і ў прадпрыемстве два разы ў змену гімнастыкуюцца.

Перад пачаткам змены Альберт Русакоў стаяў у дзвярах цэха і таямніча нешта шаптаў кожнаму уваходзячаму ў цэх сваёй брыгады.

— Вось здорава! — адказвалі яны і даставалі грошы. Загадчык цэха дазволіў Русакову на гадзіну недзе пайсці. Вярнуўшыся, ён выняў з кішэні пачку білетаў і падняў яе над галавою. Неўзабаве ўся брыгада абкружыла Русакова шчыльным колам.

І вечарам брыгада пайшла на канцэрт.

Спорт, вучоба, самадзейнасць, рацыяналізатарская работа, культурны адпачынак — вось гэта зусім не поўны пералік спраў і заняткаў, якім прысвячаюць свой свабодны час рабочыя. Сямейныя людзі больш часу ўдзяляюць жонцы і дзецям. Гэты час патрэбны і тым, хто яшчэ толькі збіраецца жаніцца. Ды колькі ж ёсць магчымасцей, каб добра выкарыстаць дадатковую свабодную гадзіну! Ганна Чарнашэй, напрыклад, гадуе кактусы. Міхась Клебаноў піша вершы, Мікола Пагарэлы канструіруе і збірае кішэнныя радыёпрыёмнікі. Барыс Гольдберг збірае маркі. Бэла Аўсевіч вышывае.

Граюць у баскетбол.

Члены брыгады камуністычнай працы ў Мінскім палацы культуры прафсаюзаў на канцэрце.

Члены брыгады камуністычнай працы ў завадской бібліятэцы (злева направа): Л. Мэтро, В. Пагарэлы і М. Пінкенберг.

Вось што дае адна гадзіна брыгадзе. А пройдзе некалькі год, і рабочы час будзе яшчэ карацейшым. У СССР будуць самыя кароткія ў свеце рабочы дзень і рабочы тыдзень. У выніку, яшчэ больш часу працоўныя будуць прысвячаць спорту, вучобе, адпачынку, сям'і.

І. Пракаповіч.

Львоў. 2.IV.44 г. Лічыць справу сакрэтнай, дзяржаўнай важнасці.

Тэлеграма — маланка

У галоўнае праўленне імперскай бяспекі для ўручэння СС групенфюрэру і генерал - лейтэнанту паліцыі Мюлеру асабіста.

Берлін.

Пры адной з сустрэч 1.IV.44 украінскі дэлегат паведаміў, што адным падраздзяленнем украінскіх нацыяналістаў 2.III.44. затрыманы ў лесе каля Белгорадкі ў раёне Вербы (Валынь) трое савецкіх агентаў. Арыштаваныя мелі фальшывыя нямецкія дакументы, мапы, нямецкія, украінскія і польскія газеты, сярод іх «Газета Львіўска» з некралогам аб доктару Баўэру і доктару Шнайдэру, а таксама справаздачу аднаго з затрыманых аб яго працы. Гэты агент (паводле нямецкіх дакументаў яго імя Пауль Зыбарт) апазнаны прадстаўніком УПА. Размова ідзе аб савецкім партызану - разведчыку і дыверсанце, які доўгі час бяскарна праводзіў свае акцыі ў Роўна, забіў, у прыватнасці, доктара Функа і ўкраў генерала Ільгена. У Львове «Зыбарт» меў намер расстраляць губернатара, доктара Вехтэра. Гэта яму не ўдалося. Замест губернатара былі забіты віцэ-губернатар доктар Баўэр і яго прэзідыял - шэф, доктар Шнайдэр. Абое гэтыя нямецкія дзяржаўныя дзеячы былі расстраляны непадалёку ад іх прыватных памяшканняў. У справаздачы «Зыбарта» ёсць апісанне акта забойства да падрабязнасцяў.

У Львове «Зыбарт» расстраляў не толькі Баўэра і Шнайдэра, але і шэраг іншых асоб, сярод іх маёра палявой жандармерыі, Канцлера, якога мы старанна шукалі.

Падрабязнасці, якія ёсць у справаздачы аб месцах і часе праведзеных актаў, аб раненнях ахвяр, аб захопленых боепрыладах і г. д., выдаюцца дакладнымі. Ад баявой групы Прыцмана прышло паведамленне аб тым, што «Пауль Зыбарт» і яго хаўруснікі расстраляны на Валыні нацыяналістамі - бандэраўцамі. Прадстаўнік ОУН пацвярдзіў гэты факт і абяцаў, што паліцыі бяспекі будуць здадзены ўсе матэрыялы.

Начальнік паліцыі бяспекі і СС па Галіцыйскай акрузе

Доктар Віціска СС оберштурмбанфюрэр і старшы саветнік упраўлення»

Савецкія афіцэры, якія разбіралі паперы ў памяшканні гестапа, доўга чыталі гэты дакумент. Калі я ўвайшоў туды, малады лейтэнант, якога я раней прасіў паведаміць, калі ў справах гестапа выявіцца нешта аб Кузняцове, моўчкі працягнуў мне лісткі з данясеннем.

— Вы ведалі яго? — спытаў ён, калі я пасля доўгага чытання адлажыў паперу.

— Ведаў.

— У мяне маці і сястру забілі ў Вініцы. Яны былі заложнікамі. Калі я прачытаў у газеце аб забойстве ката Функа, я падумаў: дзякуй гэтаму чалавеку. Вы перадайце!

— Каму ж цяпер перадаваць?

— Не ведаю. Таварышам, сваякам.

— Добра, перадам.

— Я тады думаў, — працягваў лейтэнант, — хто гэты чалавек, як бы даведацца прозвішча, з якога горада? У газеце нічога не пісалі. Там было сказана: «невядомы» — і ўсё.

— Яго звалі Кузняцоў, Мікалай Іванавіч, — сказаў я.

— Ён быў малады?

— Так. Трыццаць два гады.

— У якім чыне?

— Цывільны.

— Незвычайны чалавек!.. Так і перадайце! Ад нас усіх.

— Добра.

...У гэты вечар у нас, баявых сяброў Мікалая Іванавіча, упершыню ўзнікла думка аб помніку, аб бронзавым манументе героя, які павінны ўзнесці два гарады — Роўна і Львоў. Але ніхто з нас не мог выразна ўявіць сабе фігуру Кузняцова ў бронзе, урачыста застылай над плошчай.

З гэтай нерухомай бронзавай фігурай ніяк не вяжацца той жывы Кузняцоў, якога мы ведалі, які і цяпер невідочна прысутнічаў сярод нас — прасты, скромны, абаяльны чалавек, наш дарагі таварыш.

І мы пакляліся ў тую ноч увекапомніць яго памяць сваімі справамі, сваім служэннем таму ідэалу, дзеля якога жыў і памёр ён.

Мы са здавальненнем і гордасцю сустрэлі Ўказ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, якім Мікалаю Іванавічу Кузняцову пасмяротна прысвойвалася званне Героя Савецкага Саюза.

КАНЕЦ.

На здымку: Герой Савецкага Саюза Мікалай Іванавіч Кузняцоў.

ПЕРШЫ Ў ВЁСЦЫ

Мікола Самоцік не заўважыў нават, што імжыць дожджык. Ён падганяў коні, хутка хадзіў за плугам, а маці і дзве сёстры накладалі бульбу ў разоры. Усе спяшаліся, бо заўтра не будзе выкарыстаны конь. Коля ж паедзе да Варшавы як адзін з лепшых самадзейнікаў. Будзе выступаць на канцэрце, прысвечаным пятай гадавіне Варшаўскага аддзела Беларускага грамадска - культурнага таварыства.

Любіць Коля мастацкую самадзейнасць. Ён прыгожа спявае і з'яўляецца адным з лепшых артыстаў Новакорнінскага драмгуртка, які вядомы ўжо на Гайнаўшчыне. Коля таксама захапляецца музыкай. Яна глыбока западае яму ў душу, кранае пачуцці. У школе ёсць скрыпка, на якой грае кіраўнік школы, Уладзімір Пракапюк. Коля да школы прыходзіць часта. На вечаровым курсе здабыў пачатковую адукацыю, а зараз з'яўляецца слухачом школы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Часта бачым яго і на рэпетыцыях самадзейнікаў. І вось кожны раз яму вельмі хочацца хаця б крыху пайграць. Кіраўнік школы добры псіхо-

лаг. Ён адчувае Коліны жаданні, схільнасці і ідзе ім насустрач. Ён заўсёды дазваляе яму пайграць на скрыпцы і больш таго, паказвае, вучыць як трэба граць.

Уладзімір Пракапюк палюбіў Міколу Самоціка. Бачыў ён яго настойлівасць, упартасць у вучобе, жаданне як мага больш здабыць ведаў, імкненне працаваць на гаспадарцы па-новаму. А быць добрым гаспадаром — гэта складаная справа. Зусім нялёгкая прафесія земляроба. Яна вымагае вельмі многа ведаў. І Коля іх здабывае ўсё больш і больш. Восенню мінулага года ён здаў экзамен у завочны сельскагаспадарчы тэхнікум у Дайлідах (каля Беластока). Ужо адзін семестр мінуў. Час ляціць хутка. І Коля Самоцік пасля заканчэння сельскагаспадарчага тэхнікума будзе яшчэ лепш гаспадарыць. яшчэ больш будзе мець карысці і з жывёлагадоўлі. і з саду, і з апрацоўкі зямлі.

Бацька Колі, які памёр 8 год таму назад і аставіў яго 13-гадовым хлапчуком, быў кавалём. Цяжкае кавальскае рамясло. Але яно таксама прыцягвала Колю сваёю прыгажосцю. Вельмі прыемна распаліць жалеза і пасля вырабляць з яго ўсё, што захочаш. Коля нават нейкі час тэрмінаваў у каваля. І зараз у кузні, якая стаіць пры садзе, часта можна ўбачыць Колю. Ён падкоўвае каня, наладжвае воз, ці плуг. Суседзі прыходзяць не толькі да кузні. Іх цікавіць усё тое, што робіць Коля ў сваім садзе, якія дае мінеральныя ўгнаенні пад тую ці іншую культуру, як даглядае гародніну.

На самым пачатку вясны Коля абсталяваў інспекты з гароднінай. Была там у яго і капуста, і радыска, і салата і каляфьёры. Ды вырасла ўсё так добра, што аж воку прыемна глядзець.

Аб Міколе Самоціку расходзіцца добрая слава. Яго аўтарытэт яшчэ больш узрос, калі ён пачаў вучыцца завочна ў сельскагаспадарчым тэхнікуме. Кожны разумее, што працаваць на гаспадарцы і адначасова вучыцца — гэта пад сілу толькі вельмі настойлівым людзям.

(мх)

ПРАЙШЛО 16 ГОД

працяг са стар. 1

му спулдзельня карыстаецца пашанай і даверам індывідуальных гаспадароў. Гэтую тэму сужыцця спулдзельцаў і аднаасобнікаў сам закрануў у размове са мной солтыс вёскі — Станіслаў Кучынскі — член спулдзельні прадукцыйнай.

— Вас напэўна гэта зацікавіць, — сказаў. — Напэўна!

І цяпер перадаю пачутае: Сужыццё — ідэальнае. Прыклады? Калі ласка! 2 месяцы таму адбыўся ў вёсцы сход, на якім гаспадары — аднаасобнікі сваю частку грошай з фонду развіцця сельскай гаспадаркі — 150 тысяч злотых — аддалі спулдзельні, каб яна, маючы шырэйшыя магчымасці і ходы, купіла за іх сельскагаспадарчыя машыны, з якіх будуць карыстацца супольна. Разумна — што?

— Напэўна спулдзельня заслужыла чымсь на давер аднаасобнікаў. Ці дагэтуль спулдзельня пазычала машыны неспулдзельцам? — былі мае пытанні. Пазычала. Ніколі не адмовіла, калі хто з неспулдзельцаў звяртаўся з такой просьбай.

— Мы часта адкладалі сваю працу, а машыну пазычалі, — кажа мой субяседнік.

Адлажылі крыху сваю працу — нічога дрэннага не сталася, але за тое прэстыж расце, дружнасць умацняецца, сімпатыя да спулдзельні родзіцца і сама спулдзельня расце. За апошні год 15 новых членаў уступіла ў яе.

Крывянская хата з ганкам.

фота. Я. Чэрнякевіч

СЯБРОЎКА

Маня — мая сяброўка перад 16 гадамі — цяпер таксама належыць да спулдзельні. Я застала яе за швейнай машынай. Паплылі ўспаміны. Як добра паўспамінаць часы, калі былі толькі падлёткамі!

Маня змянілася, але толькі так, што зараз яна зрабілася высокай жанчынай са шчуплым тварам і прыемным сэрцашчыпацельным голасам. Маня гаворыць мне, што жыве добра, купіла сабе шафу, машыну, веласіпед і яшчэ іншыя рэчы, і я, гледзячы на пышныя падушкі на ложку, пацвярджаю, што мая сяброўка цяпер вельмі разбагацела. Працуе нямала — то праўда але і мае за гэта добрую заплату.

— А што ж ты замуж не выходзіш? — пытаю ў яе.

— А што, мне так кепска? — бесклапотна смяецца яна ў адказ.

Як жа змяніўся свет, думаю, і як добра, што гэтак змяніўся ў нас свет. Маня — дзяўчына з вёскі, нават без большай адукацыі, якая мае бадай 25 год, не мартвіцца, што не выйшла яшчэ замуж! То ўжо новае!

А як ўвогуле не выйдзе?

— А што я сабе рады не дам?

Я не вытрымала, крычу: «Брава Маня»! І яшчэ раз: «брава, Маня!» І «брава» кожнай дзяўчыне, якая пачула ў сабе сваю сілу.

І «брава» нашым дням, якія вызвалілі ў жанчыне яе годнасць і ў пыл рассыпаюць прадрассудак, што жанчына цалкам залежна ад мужчыны.

Каця — мая другая блізкая сяброўка (Маніна таксама) — прыбегла да Мані.

— Я так і думала, што гэта Вера пайшла, — сказала, ўбачыўшы мяне.

У Каці ўжо двое падросшых дзяцей. Выйшла замуж рана.

А я гляджу на маладжавы, свежы Манін твар і думаю, што яна нічога не прайграла і яшчэ вельмі маладая.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ФЭСТ у НАРВЕ

21 мая ў Нарве ў сувязі з Сялянскім святам адбыўся маладзёжны фэст, на якім выступілі гурткі мастацкай самадзейнасці Гайнаўскага павета, а таксама адбыліся спартыўныя спаборніцтвы і іншыя культурныя мерапрыемствы. Аб гэтым раскажуць нашы здымкі.

Выступае хор з Курашава.

Пераможцы велагонкі (злева направа): Пётр Нічыпарук (ІІІ месца), Яўгень Пласковіч (І месца) і Мікалай Федарук (ІІ месца).

Дуэт з Семяноўкі.

Зацікаўленнем карысталася выстаўка аб дзейнасці БГКТ.

Латарэя «Дому Кніжкі» карысталася асаблівым поспехам сярод школьнікаў.
фота: Г. Рагазінскі

Шлях аднаго гуртка

Ужо трэці год працуе ў Новакорніне тэатральны гурток. Яго праца шчыльна звязана з мясцовай школай сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, якая арганізавалася ў 1957/58 школьным годзе. Кіраўніком гуртка з'яўляецца настаўніца, Надзя Ражкевіч.

Самадзейная мастацкая праца ўнесла ў жыццё моладзі прыкметнае ажыўленне. Зімою 1958/59 г. г. гурток падрыхтаваў сцэнічны твор «Паўлінка» і танец «На рэчаньку». Першае выступленне адбылося 19 студзеня 1959 года. Яно было ўдалае і штурхнула моладзь да далейшай працы. Ужо ў сакавіку 1959 года на вясковай сцэне ставіліся п'есы: «Пярэстая красуля», «Мікітаў лапаць» і «Міхалка». Лета гэтага года не спрыяла мастацкай дзейнасці. Працы ў полі, выезд некалькіх удзельнікаў — усё гэта на пэўны час затармазіла самадзейную працу.

Аднак восенню, калі вечары сталі даўжэйшымі, а гаспадарскіх абавязкаў менш, дык тады моладзь ізноў прынялася за тэатральнае жыццё. Пачаліся працы над пастаноўкай «Прымакоў» і на польскай мове «Кактусіка», вывучэннем вершаў, жартаў і танца «Кракавяк». У студзені 1960 года жыхары Новакорніна захапляліся новай праграмай мясцовага гуртка. Пасля ўдалага выступлення новакорнінцы гастралявалі ў Курашаве, Новасадах і Новаберазове. Усюды пасля выступленняў арганізаваліся агульныя патанцоўкі мясцовай моладзі і артыстаў. Кожны хацеў бліжэй пазнаёміцца з «Адэляй», «Юлькай», «Грыпінай», «Яўгенем», «Саўкай» ужо не ў хустцы, са штучнымі вусамі.

Гэтыя мастацкія выступленні прынеслі новакорнінскаму самадзейнаму гуртку пэўны грашовы даход. Гэта дазволіла набыць адаптар з грампласцінкамі і наладзіць экскурсію ў Кракаў і Закапанэ.

Зімою 1961 года гурток узяўся за падрыхтоўку новых сцэнічных твораў: «Суд», «Боты» і на польскай мове «Пенкны відак», вершаў, гумару і сатырычных твораў. Апрацоўваўся таксама танец «Бярозка». Маладыя артысты ў той час прыступілі да конкурсу, арганізаванага Галоўным праўленнем БГКТ. Мастацкі гурток наведаў, у прыватнасці, Новаберазова і Дубіны. У конкурсе гурток здабыў трэцюю ўзнагароду: атрымаў дыплом, балалайку і гітару. Новакорнінскія самадзейнікі вядомыя на ўсю аколіцу. Іх усцяж запрашаюць суседзі на гастролі.

У красавіку г. г. быў наладжаны ў вёсцы кулінарны курс, у якім прымалі ўдзел нашыя дзяўчаты. Заканчэнне курсу супала з заканчэннем навучання ў школе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Усе супольна адзначылі апошні дзень заняткаў. Урачыстасць закончылася вясёлай гульнёю.

Новакорнінскаму самадзейнаму гуртку аказвае дапамогу ў здабыванні рэпертуарнага матэрыялу ГП БГКТ. З вялікай радасцю моладзь успрыняла вестку, што Беларускае таварыства перасказала ёй народныя ўборы. Сур'ёзную дапамогу аказвае таксама Павятовы камітэт ЗМВ у Гайнаўцы.

У часе нядаўніх выбараў у Сейм і рады нарадовыя новакорнінская моладзь яшчэ перад шостай гадзінай прыехала ў выбарчы пункт, каб споўніць свой грамадзянскі абавязак. За сваю добрую грамадскую працу адзін з членаў гуртка, Мікалай Самоцюк, быў выбраны радным у мясцовую раду.

Новакорнінскі гурток мае пэўныя цяжкасці ў сваёй працы. У школе цесна, а святліцы дагэтуль няма. Трэба, каб моладзь узяла ў свае рукі ініцыятыву ў пабудове святліцы, якая так вельмі патрэбная на вёсцы. Новая святліца значна палепшыць мастацкую працу ў Новакорніне.

Аляксандр Ражкевіч
Новакорніна

ФІНАЛ КОНКУРСУ ДЛЯ МАСТАЦКІХ ГУРТКОЎ

(Працяг са стар. 1).

здабылі мастацкія гурткі з Новакорніна (Гайнаўскі пав.), Шчытоў (Бельскі пав.) і Баршчэва (Беластоцкі пав.), якія абслужылі па 5 вёсак, за што атрымалі камплекты гітар і балалаек. Два чацвёртыя месцы прызнана мастацкім гурткам з Ляшукоў (Гайнаўскі пав.) і Галадоў (Бельскі пав.), якія абслужылі па 4 вёскі, за што атрымалі камплекты савецкіх пласцінак з папулярнымі песнямі.

Конкурс — «Найлепшыя беларускія мастацкія гурткі ў грамадскай працы» — быў аб'яўлены 1.X.1960 г. і закончаны 1 мая г. г. Яго арганізатарамі былі Галоўнае праўленне БГКТ і Ваяводскае праўленне ЗМВ

(СЯ)

ПЕРАД ПЕРШЫМ ВЫПУСКАМ

(Працяг са стар. 1)

супрацоўнічалі са мною беларусы, паходзячыя з Беласточчыны. У 1955 годзе прыехала з Мінска ў Варшаву праф. Фідрэўская. Яна чытала лекцыі па беларускай мове ў Варшаўскім універсітэце. Слухачамі былі зацікаўленыя студэнты - філалогіі, м. інш., зараз асістэнт нашай кафедры мгр Смулкова. Гэта ўсё сталася прадпасылкай да арганізавання навучальнай адзінкі па беларускай філалогіі на акадэміцкім узроўні. У 1956 годзе Міністэрства вышэйшай адукацыі запрапанавала мне арганізаванне аддзялення Беларускай філалогіі.

— Ці былі цяжкасці ў падборы спецыялістычнай кадры?

— Так, былі. У Польшчы не было яшчэ тады спецыялістаў у галіне беларускай мовы і літаратуры. Дзеля вырашэння гэтай праблемы я звярнулася ў Міністэрства вышэйшай адукацыі, каб запрасіць прафесараў з Мінска. Адначасова трэба было рыхтаваць сваіх асістэнтаў. Як напэўна вядома чытачам «Нівы», першы курс беларускай філалогіі пачаў працу ў кастрычніку 1956 г. І тады ж прыехалі да нас з Мінска прафесары Тарасаў і Бірыла. Яны былі ў нас праз 2 гады. На наступныя 2 гады былі запрошаны, таксама з Мінска, прафесары Лазарук і Жураўскі. Пасля чатырох год мы засталіся самі.

— У чым яшчэ праяўляецца кантакт з Савецкай Беларуссю?

— Пабыўка мінскіх прафесараў дазволіла наладзіць нам не толькі непасрэдныя кантакты з навуковымі ўстановамі БССР, у якіх вышэй успамянутыя прафесары працуюць, але гэтыя кантакты пашырыць. Напрыклад, у 1959 г. наведалі нас прафесары Абэцэдарскі і Ларчанка і прачыталі некалькі лекцый па гісторыі Беларусі і гісторыі беларускай літаратуры.

Беларускае Таварыства культурнай сувязі з заграніцай і Акадэмія навук БССР прысылаюць нам навуковую літаратуру і навуковыя часопісы.

У час сваёй пабыўкі ў Мінскім дзяржаўным універсітэце мгр Смулкова правяла гутаркі аб беларускіх дыялектах Беласточчыны. 10 нашых студэнтаў у 1959 г. пабывала на 6 тыднёвай практыцы ў БССР, а ў 1960 годзе моўную практыку адбыло там 3 студэнтаў. У мінулым годзе дзве асобы з нашага аддзялення выехала на ІІІ курс беларускай філалогіі ў Мінск. Пабывалі ў нас таксама студэнты з Мінска, м. інш., сучасныя маладыя паэты Барадулін і Бураўкін.

— Што зараз з'яўляецца прадметам навуковай працы кафедры? Ці пачынаюцца нейкія навуковыя доследы?

— Прадметам навуковай працы нашай кафедры з'яўляецца цяпер апрацаванне польска - беларускага слоўніка, які будзе выдадзены магчыма ў пачатку будучага года. Я і праф. Бірыла з Мінска працуем над ім як аўтары. Беларуска-польскую частку слоўніка будзем апрацоўваць сумесна з Польскай акадэміяй навук.

Адносна доследаў. Вялікая прагала існуе яшчэ ў галіне даследванняў над дыялектамі і этнаграфіяй усходне - паўночнай часткі Беласточчыны. Зараз апрацоўваецца атлас беларускіх гаворак гэтай тэрыторыі.

Існуе недахоп перакладаў з беларускай мовы. Думаю, што будзе гэта пачэсная дзялянка працы для нашых абсальвентаў. Зрэшты, праблематыка навукова-даследчай працы будзе звязваць нашых абсальвентаў нават у час іх прафесіянальнай работы.

— У чым спецыялізуюцца студэнты V-га курса?

— Нашае аддзяленне мае дзве спецыяльнасці: мовазнаўчую і літаратуразнаўчую. На 13 студэнтаў на апошнім курсе 6 выбрала сабе першую спецыяльнасць, а 7 — другую. Апрача галоўных прадметаў, якімі з'яўляюцца беларуская мова і беларуская літаратура, навучальная праграма аддзялення прадугледжвае таксама дадатковы прадмет да выбару: польская або руская філалогія. Студэнты выбіраюць, у асноўным, польскую філалогію. Пасля вытрымкі экзамену яны будуць мець права выкладання польскай мовы да 9-га класа ўключна ў агульнаадукацыйных школах.

Затым, згодна з запатрабаваннямі, у праграме навучання прадугледжваецца педагагізацыю. Студэнты ІІІ і ІV курсаў слухаюць лекцыі па педагогіцы і методыцы навучання. Лекцыі чытаюцца ў польскай мове, а педагагічную практыку студэнты праводзяць у беларускіх школах на Беласточчыне.

Такім чынам абсальвенты падрыхтаваны да працы ў школе і працы культурна - асветнай. Знаёмасць дадатковага прадмета дае магчымасць большага выбару працы.

Хачу сказаць, што са сваіх студэнтаў я здаволена.

— Дзякуем за мілую гутарку і жадаем поспехаў у навуковай працы, а студэнтам V-га курса шчаслівай абсальвентуры.

Размаўляў: М. Кураш

ДАРАГІЯ ЧЫТАЧЫ!

Прыпамінаем, што ўжо трэба зрабіць падпіску на „Ніву" на лета (III квартал).

НАЙВЫШЭЙШАЯ НА СВЕЦЕ

У Маскве пачалася будова самай высокай на свеце тэлевізійнай вежы — у 520 метраў, і з увядзеннем яе ў строй на 350 метровай вышыні.

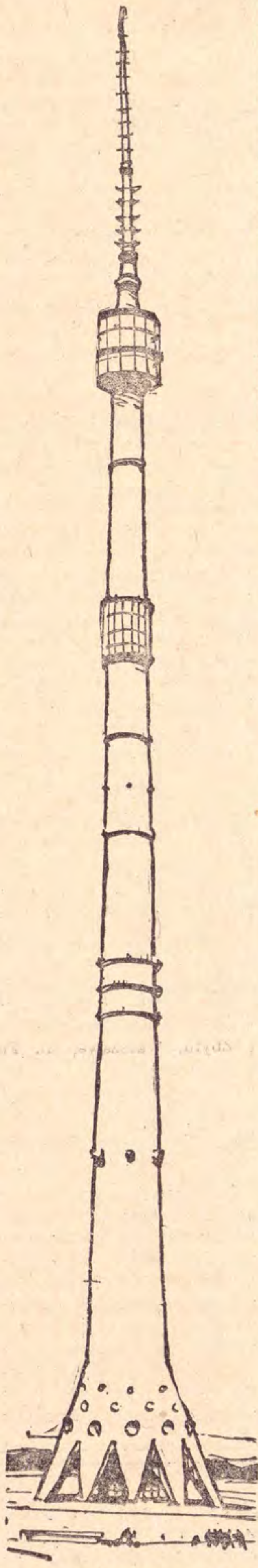
Самая высокая тэлевізійная вежа знаходзіцца зараз у ЗША — 430 метраў; у Японіі ёсць 380 метровая.

Канструкцыі гэтых вежаў зроблены з метала і змацаваны стальнымі расцяжкамі. А ў Маскве, непадалёку ад Астанкінскага става, будуецца паўкіламетровы шпіль з маналітнага жалезабетона. Гэта будзе ў поўным сэнсе гэтага слова тэхнічнае цуда.

Яшчэ нікому не ўдавалася паднімаць будаўляныя матэрыялы на падобную вышыню. Нідзе на свеце няма механізмаў, здольных выканаць такую работу. Калектыў інстытута «Праектстальканструкцыя» збудаваў у сувязі з гэтым спецыяльны самарушны агрэгат.

Вежа будзе прыпамінаць гігантскую іглу, ніжні дыяметр якой складае 63 метры, а верхні амаль у 100 раз меншы — 70 сантыметраў. Уся вежа будзе важыць 26 тысяч тон.

У гэтым агромным будынку будуць працаваць не толькі работнікі тэлебачання і радыё, але і навуковыя працаўнікі метэаралагічнай службы. На такой вышыні сільна пячэ сонца. Жара ў памяшканнях асягнула б 60 градусаў. Таму апрача магутнай сістэмы кандыцыяніравання паветра, у вокнах будуць устаўлены спецыяльныя шыбы, адбіваючыя ультрафіялетавыя прамені. Будынак змогуць наведваць экскурсіі. Самыя цікаўныя наведвальнікі змогуць папасць... у тэлевізійную антэну. Гэта антэна будзе прадстаўляць сабою пустую трубу, даўжынёю 138 метраў. Дыяметр яе роўны амаль 4 метрам. Гэта поўнасцю хапае, каб у ёй магла памесціцца ліфтавая кабіна.

Новая тэлевізійная вежа — адна з выдатных будоўляў сямігодкі.

Аўтары смелага праекта — члены - карэспандэнты Акадэміі будаўніцтва і архітэктуры СССР Н. В. Нікіцін і архітэктары Л. І. Баталаў і Д. І. Бурдзін.

ГАЛУБЫ

Існуе каля 150 парод хатніх галубоў. Бывалі выпадкі, калі гэтых птушак трымалі ў няволі, далёка ад радзімы, па некалькі год. Але як толькі яны вырываліся на волю, дык імкліва ляцелі дамоў. Падчас грамадзянскай вайны белагвардзейцы, адступаючы з Крыма, захапілі з сабою ўсіх паштовых птушак з галубінай станцыі Севастопаля. Затым гэтыя птушкі папалі ў Германію, а праз некалькі год паадзіночку вярталіся на радзіму — у Севастопаль.

Для галубінай выстаўкі ў Маскве, у лістападзе 1926 года, былі завезены птушкі з Адэсы. У сталіцы СССР адна галубка ўцякла. Праз два дні Расійскае таварыства птушкаводства атрымала тэлеграму: «Галубка № 72 прыляцела ў Адэсу і пасылае прывітанні Маскве».

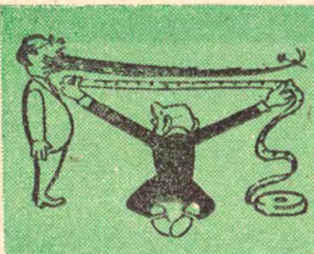
Гэтыя здольнасці паштовага голуба былі вядомы і ў старажытнасці. Егіпцяне, персы, рымляне выкарыстоўвалі галубоў як сродак сувязі ў ваенных і гандлёвых мэтах. А старажытныя грэкі паведамлялі галубінай поштай аб выніках алімпійскіх гульняў.

Галубіная сувязь шырока выкарыстоўвалася ў французска - прускай вайне 1870 — 1871 гадоў. Падчас асады Парыжа галубы даставілі 150 тысяч афіцыйных і каля мільёна прыватных паведамленняў.

Галубіная сувязь таксама шырока выкарыстоўвалася ў першую сусветную вайну, падчас грамадзянскай вайны ў СССР і вельмі мала падчас другой сусветнай вайны. Развіццё радыёсувязі амаль поўнасцю выпхнула галубіную пошту.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

■ Каля 210 тысяч км барады збрывае мужчына за перыяд ад 20 да 60 год. За адзін дзень на твары вырастае прыкладна 14,7 метра барады.

*

■ Непадалёку горада Нанцы, у Францыі, дзевятнаццацігадовая дзяўчына, мясцовая краўчыха, стала цяжарнаю. Саромячыся бацькоў (і не толькі бацькоў), пастанавіла сама сабе зрабіць кесаравае сячэнне (царскае ценце) (была яна ў сёмым месяцы цяжарнасці). Узяла востры кухонны нож і, узіраючыся ў павешанае на столі люстра, разрэзала жывот, выняла плод, пасля падрыхтаванай іглой з ніткай зашыла рану. Мела столькі сілы, што зайшла ў агарод і закапала мёртвае дзіцё і тады толькі абамлела. Хуткая дапамога даставіла яе ў шпіталь. Аперацыя зроблена была ў антысанітарных умовах, паявілася моцнае заражэнне крыві і пасля двух дзён яна памерла.

*

■ Як паведамляе французскі друк, кароль Саўдыйскай Арабіі нядаўна ажаніўся соты раз. Так як Каран забараняе мець адначасова больш як чатыры жонкі, кароль разводзіцца заўсёды з адною з чатырох жонак, калі задумае зноў ажаніцца. Кожная з былых жонак атрымоўвае 2.500 долараў у год. З дагэтуляшніх жаніцьбаў кароль мае 40 дочак і 74 сыноў.

*

■ Губернатар паўночнай Ганы апублікаваў загад, забараняючы людзям хадзіць без адзення. Урад забараніў таксама пракалванне вуснаў з мэтай упрыгожвання ўсякімі аздобамі. Нельга рабіць некаторых татуажаў (падскурныя малюнкі, выканаными іголкай з тушам), шкодных для здароўя.

АБ ЧЫМ ДОБРЫ ГАСПАДАР ВЕДАЦЬ ПАВІНЕН

ХВАРОБЫ ЗБОЖЖА

Іржа выступае на збожжы асабліва ў мокрае лета. Найбольшую шкоду прыносіць іржа сцяблінам, на якіх выступае ў форме прадаўгаватых чырванаватых плям і крэсак. З гэтых крэсак і плям рассыпаецца далікатны пылок, які вецер лёгка пераносіць на іншыя расліны. Летам, калі салома пачынае жаўцець, на месцы іржавакоўтых плямак узнікаюць чорныя крэскі і плямы; гэта зімовыя зародышы іржы.

Зерне збожжа з іржой мае многа адходаў. Супраць самой іржы, калі яна ўжо з'явіцца на полі, няма рады. Таму тым больш трэба запабягаць паяўленню гэтай хваробы. Робіцца гэта так: дрэнуюцца і асушваюцца мокрыя палі, вапнуюцца патасовымі і фосфарнымі ўгнаеннямі, і найважнейшае — трэба глыбока араць і сеяць радамі. Нядобра, калі многа ў глебе азоту. Таму іржа выступае моцна на пшаніцы, пасеянай па канюшыне.

Так як разносчыкам іржы з'яўляецца пустазелле, трэба яго ўсюды вынішчыць, як на раллі, так і на межах.

Радзей іржа з'яўляецца на ранніх пасевах, часцей на позніх.

Салома, пакрытая іржой, не надаецца, на корм для кароў, бо шкодзіць здароўю і змяншае колькасць малака.

Галаўня на пшаніцы.

Шырока выступаючай хваробай з'яўляецца **снець**, якую заўважаем на пшаніцы ў часе даспявання. Некаторыя каласы тырчаць уверх і ў зерні замест белай масы знаходзіцца цёмная маса зародышаў з запахам селядца. Пры малацьбе цёмны пыл рассыпаецца і забруджвае ўсё зерне. Сеючы такое зерне, атрымліваем нізкі ўраджай.

Супраць снеці трэба запраўляць зерне. (Аб запраўлянні насення напішам пазней).

Галаўня прыносіць падобную шкоду, як снець. Замест зярнят на калоссях пшаніцы, аўса, ячменя, проса ўзнікае чорны парашок. Папраўджваецца хвароба таксама запраўляннем насення.

Снегавая плесня выступае на жыце на нізкіх участках тады, калі поле доўга ляжыць пад снегам. Вясной расліны бываюць абложаны шэра - ружовым налётам і абміраюць. Жыта з такой хваробай трэба забаранаваць і пасалетраваць. Грыб, з якога вырастае снегавая плесня, зімуе ў зямлі і пераносіцца насеннем. Таму перад севам зерне трэба запраўляць.

Спарыш. Калі жыта перацвіце, на каласах часам відаць дзе - нідзе кроплі густой вадкасці, а потым замест зерня вырастае ў тых месцах ражок чорна - фіялетавага колеру. Гэта спарыш. Прымесь спарыша ў збожжы і ў муцэ вельмі шкодзіць і зьвярам і людзям: цяжарная жывёла, з'еўшы яго, скідаецца. Таму зерне трэба дакладна ачысціць са спарышу, вотрубі са спарышом нельга даваць каровам.

За спарыш добра плацяць аптэкі і зялярскія цэнтралі. Таму, калі ён з'явіцца ў большай колькасці, дзеці могуць яго збіраць перад жнівам і прадаваць.

На аўсе.

У ліпені мінулага года падчас танцаў пазнаёміўся я з Марысяй. Пачалі мы спатыкацца ўсё часцей і часцей. Мілая і ветлівая яна, і вельмі важнае, прыгожая.

Нядаўна я выявіў для яе сваю таямніцу аб тым, што пакахаў яе і што хачу з ёю жаніцца. Пасля гэтага яна стала яшчэ больш чулая, яшчэ больш прыемная. Прайшло не больш тыдня пасля гэтага, як мы яшчэ раз да позняй ночы сур'ёзна па-шчырасці пагаварылі. І я даведаўся, што ў яе быў муж п'яніца, які здзекваўся над ёю і таму Марыся з ім развялася.

Вось гэта мяне занепакоіла. І хаця я гаварыў і гавару Марысі, што былое няўдалае замужжаства не зробіць ніякага ўплыву на мае намеры, аднак гэтая справа не дае мне спакойна спаць.

Што скажуць на гэта мае бацькі як даведаюцца, што Марыся разведзена? Як мне паступіць, парайце, калі ласка!

Андрэй
Беласток

Вельмі часта так бывае, што да разведзеных, асабліва да жаночага полу, няправільныя, недаверлівыя адносіны, крыўдныя для іх. А сярод такіх многа добрых, сумленных людзей, якія папаліся ў рукі грубых, разбэшчаных п'яніц. Безумоўна, правільна гэта, што лепш разыйсціся, чым мучыцца ўсё жыццё. Правільна паступіла і Марыся, тым больш, што не было ў іх яшчэ дзяцей. Не трэба на гэта Вам звяртаць увагу. Калі адчуваеце, што Марыся сумленная, добры чалавек, раім з ёю жаніцца. Бацькам сваім, аб тым, што Марыся разведзена, няма патрэбы гаварыць. Зусім дастаткова таго, што Вы самі аб гэтым знаеце.

СЭРЦАЙКА

В·Е·С·Т·К·І з пушчы

Застава (раён Белавежы) свеціць прыкладам у абавязковых пастаўках для дзяржавы. Датэрмінова выконвае іх. На асаблівую ўвагу заслугоўвае тут солтыс Заставы, 60-гадовы Іван Гвай, які і за мінулыя гады зусім не залягае ў пастаўках.

Добрую і не вымушаную волю сваю застаўлянцы паказалі і ў дарожных чынах у гонар Першамая і выбараў. Каля 300 м жвіровай дарогі ад станцыі ў кірунку Падалян зрабілі сваімі рукамі. А вартасць гэтай працы — 7 тысяч зл.

*

Пушчанская вёска Пагарэльцы. Чынам выканала паўкіламетра гаспадарскай дарогі. Вартасць чыну 4 тыс. зл.

*

Надлясніцтва Звярынец. — Тут рабочыя давялі да прыемнага выгляду свае дамы, у якіх жывуць, абсадзілі дрэвамі, парабілі клюмбы і пасеялі кветкі. Грошы выгаспадараваныя такім чынам прызначылі на культурна - асветныя патрэбы рабочых дамоў, што належаць да надлясніцтва Звярынец. Рабочыя між інш. хочуць купіць радыёпрыёмнік.

*

Вёска Буды (таксама з Пушчы) чынам выбрукавала сваю вуліцу — 600 м.

*

У самай **Белавежы** ўжо адкрыта каяковы прыстанак над рэчкай Нараўкай з 12-ці каякамі. Вестка радасная для ўсіх, хто думае пабываць у Белавежы летам. Бо хіба не знойдзецца нічога прыямнейшага, як пусціцца каякам уніз па рацэ, у зялёную, пахучую, пявучую Пушчу.

Муры Белавежскага Палаца, якія чырванелі ў парку на ўзгорку 16 год, зніклі. На месцы палаца ў будучым вырасце вялікі турыстычны дом. вл

Гаспадар і яго конь

У вёсцы Новае Ляўкова (Гайнаўскі павет) жыве многа дбайных гаспадароў. Сярод іх знаходзіцца таксама Васіль Трусевіч. Чым ён вылучаецца? Вось мае ён на ўтрыманні казённага каня, які славіцца на ўсю аколіцу. Умелае харчаванне з'яўляецца нялёгкай справай, але дзякуючы сваім ведам, гаспадар належным чынам дбае пра сваю жывёлу. Конь атрымоўвае ў строга акрэслены час аднолькавую меру аўса, пашу з вотрубямі, ці канюшыну.

Конь з'яўляецца незаменным пры палявых работах. Ён можа перададольваць вялікія цяжкасці — гэта ж вельмі вынослівая жывёліна. І вось бачым гэта на прыкладзе каня Васіля Трусевіча. За добрае ўтрыманне каня, за яго прыгожы знешні выгляд гэты гаспадар часта атрымоўвае грашовыя ўзнагароды. Калі б усе сяляне працавалі на супольнай гаспадарцы, дык тады В. Трусевіч заняўся б конегадоўляй.

Васіль Трусевіч са сваім канём.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

ВУЧЫМСЯ РУСКАЙ МОВЕ

У апошнія гады Таварыства польска - савецкай дружбы заініцыявала вельмі цэннае мерапрыемства, а менавіта арганізаванне курсаў рускай мовы. Зразумелым з'яўляецца, што азнаямленне з багатай мінуўшчынай слаўнага рускага народа і азнаямленню з творчым сучасным жыццём народаў СССР, а дзякуючы гэтаму і ўмацаванню дружбы спрыяе веданне рускай мовы.

Ваяводскае праўленне Таварыства польска - савецкай дружбы ў Беластоку пры цесным супрацоўніцтве з інспектаратамі асветы арганізавала курсы рускай мовы ў вёсках, установах, прадпрыемствах, у вайсковых адзінках і г. д. У бягучым навучальным годзе ў нашым ваяводстве існуе 80 такіх курсаў. Пераважаюць курсы II-ой ступені. У большасці выкладчыкамі з'яўляюцца людзі з вышэйшай адукацыяй. Вялікія паслугі аддаюць выкладчыкам магнетафонныя плёнкі і грамафонныя пласцінкі як дапаможныя матэрыялы, з запісанымі на высокім узроўні ўрокамі, а таксама песнямі і гутаркамі. Побач з курсамі, азнаямленню з рускай мовай у значнай ступені садзейнічаюць літаратурныя вечары і дэкламатарскія конкурсы. (мк)

Каштоўны падарак

Варшаўскі аддзел БГКТ у пятую гадавіну сваёй дзейнасці атрымаў у падарку тэлевізар маркі «Шмарагд».

Фундатарамі з'яўляюцца Міністэрства культуры і мастацтва і Аддзел культуры Сталічнай рады нарадовай.

Праўленне Варшаўскага Аддзела БГКТ выражае шчырую падзяку за так каштоўны падарак. (ВШ)

ВУЧЫЦЦА НІКОЛІ НЕ ПОЗНА

Уявіце сабе чалавека, які жыве з павязкай на вачах. Ходзіць ён вобмацкам, узяць можа толькі тое, да чаго дакранецца рука, не мае ўпэўненасці ў кроках.

Такім здаецца ў наш час, у час касмічных палётаў і той, у каго няма падставовай адукацыі. Перад такім чалавекам многа чаго закрыта, многа чаго яму цяжка зразумець. Ён можа чуць гутарку аб тых ці іншых справах, але ў ёй не можа прыняць удзелу, бо не ведае элементарных правіл ані па біялогіі, ані па фізіцы, ці хіміі, ані па агратэхніцы ці жывёлагадоўлі.

У многіх вёсках сяляне сцягваюць гэту павязку з вачэй. Яны ходзяць у школу і здабываюць веды. Напрыклад, у Ласінянах, на Сакольшчыне, у вечаровай пачатковай школе вучацца старэйшыя людзі. І так Мікола Дарошка і Янка Стальмашук маюць ужо звыш 30 год. Уладзімір Радзюкевіч з'яўляецца найстарэйшым вучнем. Яму ўжо звыш 40 год. Як бачым, вучыцца ніколі не позна, бо вучоба адкрывае вочы на навакольны свет. **М. Х.**

КНІЖКІ ДАРМА

Каб дабіцца добрага ўраджаю, кожны селянін змушаны бароцца з рознымі шкоднікамі: птушкамі, насякомымі, пустазеллем і г. д. Зараз на дапамогу сялянам прыходзіць навука. Вучоныя хімікі і аграбіёлагі ствараюць штораз больш шматлікіх штучных сродкаў да барацьбы са шкоднікамі.

Дзейнічаюць яны эфектыўна толькі тады, калі разумна іх застасуецца. Аднак сродкаў тых ёсць так многа, што непадрыхтаванаму селяніну сапраўды трудна разабрацца ў метадах іх стасавання. Гэты недахоп можна ліквідаваць чытаючы адпаведныя кніжкі. Іх можна атрымаць зусім бясплатна ў прадпрыемстве, якое займаецца распаўсюджваннем хімічных сродкаў для барацьбы са шкоднікамі. У кніжках гэтых падаецца, якія шкоднікі знішчаюцца дадзеным хімічным сродкам і як гэты сродак найбольш эфектыўна стасаваць. Запатрабаванні на гэтыя кніжкі - інструкцыі трэба накіроўваць у адрас: Agrochem, Przedsiębiorstwo Zbytu, Warszawa, ul. Foksal. 10. (вр)

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

ЦЕНЬ ВАЙНЫ

Прайшло ўжо 16 год ад часу заканчэння апошніх ваенных падзей на Беласточчыне. Але вайна яшчэ дагэтуль час ад часу паказвае свае кіпцюры. Яе цень усё яшчэ пакрывае жалобай не адну сям'ю.

Мікалай Карповіч (Янаў сын) з вёскі Грыбоўцы ў Беластоцкім павеце працаваў пядаўна на полі ля вёскі Скраблякі. Падчас арання зачапіў плугам за міну, якая засталася там пасля ваенных дзеянняў. Міна ўзарвалася і яе смерцяносная сіла спыніла жыццё бясуробтнаму юнаку. Коля Карповіч загінуў, пражыўшы ўсяго ледзь 14 год.

*

Падобны выпадак занатавана на хутары Сліўна, таксама ў Беластоцкім павеце. Пятнаццацігадовы хлапчук, Рышард Сокал (сын Язэпа), капаючы зямлю ў агародзе ля свайго дому, знайшоў тры ўзрывальнікі да супрацьтанкавых мін. Сваёй знаходкай падзяліўся ён з сябрамі, Янам Загурскім з хутара Слівна і Станіславам Казлоўскім з вёскі Курашава. Трэці ўзрывальнік Рышард Сокал два дні насіў у сваіх кішэнях, а затым аддаў яго школьнаму сябру, Рамуальду Гайдоўскаму. Той вырашыў са школы, захацеў пераканацца, што змяшчаецца ўнутры падараванага яму «скарбу». Пачаў яго разбіраць. Узрывальнік разарваўся яму ў руках. Гульня з узрывальнікам закончылася для Гайдоўскага стратай усіх пальцаў левай рукі.

Атрымаўшы паведамленне аб гэтым няшчасным здарэнні, на хутар Слівна зараз адправілася дааследчая група з КП МО ў Беластоку. Міліцыянеры адабралі ўзрывальнік Станіславу Казлоўскаму, а Ян Загурскі заявіў, што «свой» узрывальнік згубіў на школьнай пляцоўцы падчас фізкультурных заняткаў. Міліцыя забяспечыла школьную пляцоўку і выклікала падраздзяленне сапёраў, якія разам з міліцыяй абшукалі кожны сантыметр школьнай плошчы, але ўзрывальніка не знайшлі. Аказалася, што гэты вучань сам дакладна не ведаў, дзе згубіў яго. Былі таксама праведзены дакладныя пошукі ў агародзе Язэпа Сокала (там, дзе яго сын знайшоў гэтыя няшчасныя тры ўзрывальнікі). Сапёры выкрылі там яшчэ 7 узрывальнікаў.

Неразважная гульня з накіпутай, зброяй даводзіць да няшчасця. Бацькі, дзеці! Не забывайце аб тым! **П. БЯДА**

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ІНТЭРВЕНЦЫЙ

ДА ВЕДАМА СУКАВІЧАН

У адказ на нашу інтэрвенцыю ў справе святліцы ў Сукавічах, Інспектарат асветы ў Саколцы паведамляе: святліца будзе выбелена ў кароткім часе, а абсталяванне (крэслы, сталы і інш.) атрымае ўжо ў чэрвені ў сувязі з тым, што Інспектар атрымаў грошы на гэтае абсталяванне. (вл)

ЗАПІСЫ Ў ШКОЛУ

Пачатковая школа і агульнаадукацыйны ліцэй з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы, вул. Вызвалення, 5, праводзяць ужо запісы ў пачатковыя класы I — VII і ў VIII клас. Перад запісам у пачатковыя класы дзеці павінны быць падвергнуты лекарскаму абследаванню. Школьная канцылярыя прымае запісы штодзень ад гадз. 8^{00} — 15^{00}.

Кандыдаты ў VIII клас павінны ў тэрміне да 20 чэрвеня 1961 года прыслаць на адрас школы заяву ўласнаручна напісаную біяграфію, справку аб матэрыяльным становішчы бацькоў, метрыку нараджэння, а таксама справку аб здароўі. Кожны кандыдат на экзамен павінен прынесці пасведчанне аб заканчэнні VII класа.

Кандыдаты ў VIII клас будуць складаць пісьмовы і вусны экзамен па польскай мове і матэматыцы.

Аб тэрміне экзаменаў дырэкцыя школы павядоміць лістам.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie; 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Błtk. B-1

СКАРГІ І ПРАПАНОВЫ

КАБ ГОЛАД НЕ ДАКУЧАЎ

Скардзіліся мне ў Белавежы на дрэннае, недастатковае забеспячэнне гэтага гарадка ў спажывецкія тавары. Праўдзівасць гэтага з асаблівай вастрынёю выступае ў летні сезон, калі ў Белавежы аж роіцца ад турыстаў. Таму, стоячы на парозе новага сезона, прыпамінаем гэта Паўтоваму аддзелу гандлю ў Гайнаўцы, каб не паўтаралася адно і тое з года ў год. Прагрэс тут вельмі патрэбны, нават неабходны. Няхай полкі белавежскіх магазінаў не свецяць пусткамі. Крыху больш мяса і да мяса, а гэта выйдзе на карысць турыстам Белавежы і ўсяму павету.

Справа малака, калі б можна яе так назваць, гэта яшчэ адзін факт да вышэй сказанага. Менавіта зараз у Белавежы малака не атрымаеш нідзе, калі які белавежанец не злітуецца і не прадасць літра. А і ў самых белавежанцаў яно не пераліваецца; гаспадаркі тут дробныя і кароў многа не маюць. А людзі любяць і кіслае і гатаванае малако, і малочны суп, і смятану. А ўсё гэта можна Белавежы даць, адкрываючы хоць бы на лета малочны бар. Ці аплаціцца б? Аж надта! (вл)

ВЕГЕТАРЫЯНЕЦ

Перад членамі праўлення нашай ГС стаяла нямалая задача — паставіць прадаўца ў каўбаснай лаўцы.

Здаецца, справа не хітрая. Вызначыць прадаўца, вось і ўся мудрасць. Аднак аказваецца, што лягчэй паставіць тэлеграфны слуп, чым чалавека за прылаўкам. На такую пасаду патрабуецца чалавек з выключнымі якасцямі, каб пакупшчыкаў не абважваў і не аблічваў, крамы не акрадваў, аб начальніках помніў і аб іх жонках не забываў.

Як бачыце, мілыя чытачы, знайсці такога чалавека, гэта не фунт сальцісона з'есці. Галава тут патрэбна міністра, рука хірурга і вока паляўнічага, а сумленне зусім непатрэбнае.

У самы разгар спораў нехта высунуў кандыдатуру Сцяпана.

— Вось, маўляў, чалавек якога трэба. Вегетарыянец па паходжанні, ад мяса адварочваецца, гарэлкі і на хворы зуб не бярэ, а што капусту з бульбай грызе, гэта можна выбачыць. У каўбаснай няма гароднiны, значыць Сцяпан бясшкодны.

А трэба ведаць, што вопыт у гэтай справе члены праўлення мелі. Быў у нас прадавец фруктовай крамы. Ён пастаянна хадзіў падвыпіўшым. Глядзелі на яго праз пальцы.

— Сваю водку п'е чалавек. Значыць, непакоіцца няма патрэбы.

Аднойчы зрабілі рэманент у фруктовай краме. Спісалі ўсё належна, падлічылі і ахнулі. Аказалася 30 тысяч нястачы, як адзін грош. У судзе пасля выяснілася, што прадавец рабіў гарэлачну настойку на пятрушцы. Выходзіць, што ён на 30 тысяч злотых расходваў пятрушкі, а колькі на гарэлку выдаў, дык нават суд не мог удакладніць.

Зразумела, што Сцяпан апрача кефіра іншых спіртных напіткаў не піў. Вегетарыянцы наогул рэдка п'юць — ім жа закусваць няма чым. Таму кандыдатура Сцяпана сустрэлася з агульным адабрэннем. Не прайшоў і тыдзень, як Сцяпан у доктарскім халаце пачаў круціцца паміж каўбасамі і прылаўкам.

Прайшоў месяц і нехта паведаміў старшыню, што Сцяпан пачаў заглядаць да Марусі. Старшыня толькі рукамі развёў ад здзіўлення. Вегетарыянцу ж млосна робіцца ад мяса, а ў Марусі самае меншае шэсць пудоў жывой вагі. Між тым каляндарныя лісткі спадалі, як лісце з дрэў восенню. На Сцяпана ніхто з пакупшчыкаў не скардзіўся. А Маруся па-ўдавінаму хваліла яго перад кожным сустрэтым. Ды і як жа не хваліць такога чалавека. Вегетарыянец ад нараджэння, пры вяленых запахах увесь дзень стаіць, а ў рот нават кусочка каўбасы не возьме.

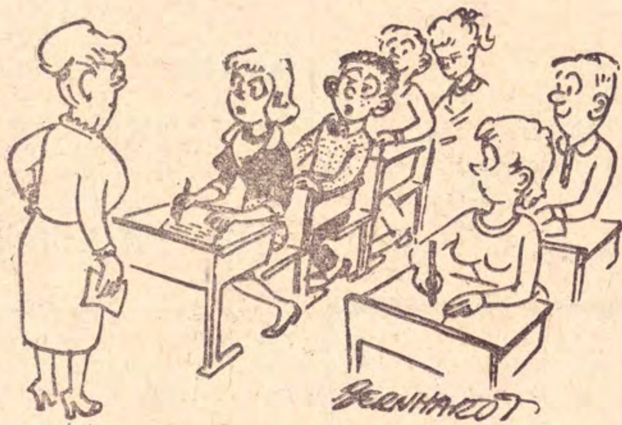
Пасля людзі пачалі ўсякае шаптаць аб удаве са Сцяпанам. Зрабілі праверку ў каўбаснай і атрымалі 3 тысячы лішкаў. Прышлося выставіць вегетарыянца з-за прылаўка.

Вось і дагадзі тут начальству. Нястачы караюцца, а лішкі таксама па галоўцы не гладзяць. А вось, каб так акуратна, цюцелька ў цюцельку, дык мала хто жыве ў нашым дзяржаўным гандлі.

Не сорамна вам жабраць?

— З таго часу, як памерла мая мама, я застаўся без сродкаў да жыцця.

— Так, я заглядаў ёй цераз плячо, але гэта не мае нічога супольнага з перапісваннем..

Калі б звяры гаварылі

— Чаго смяешся?
— Тэлеграма казыча ў пятку...

— Вось дык дзіўныя істоты: без галавы і без хваста...

Жан Эфель.

Працоўныя Францыі далі катэгарычны адпор фашысцкім мяцежнікам, узначальваным былымі французскімі галоўнакамандуючымі ў Алжыры — Шалем і іншымі.

— ГЭТЫ ШАЛЬ МНЕ НЕ ДА ТВАРУ!

АДКАЗАЎ

— Чаму ў цябе брудныя рукі? — пытае настаўнік вучня.

— Гэта ад сшытка, — адказаў той.

Аркадзь Латоўкі
Лесна

У СТАЛОЎЦЫ

Адзін мужчына зайшоў у сталоўку з'есць абед. Афіцыянт падаў яму печаную гуску.

— Што ж гэта за гуска, — сказаў мужчына, паглядзеўшы на ежу. — Тут жа адны косці ды скура.

— А вы што, хацелі яшчэ пер'е? — здзівіўся афіцыянт.

Андрэй Сідарук
Сакі

НЕ ДЛЯ ЖОНКІ

Аднойчы на вуліцы сустракаюцца два сябры. Адзін з іх пытаецца:

— Скажы, што купіць жонцы на імяніны?

— Купі ёй радыё, — адказаў той.

— Ээ!.. Гэта не для яе.

— Чаму? — спытаўся той здзіўлены.

— А ці ж яна хоча каго слухаць?!

Тацяна Шаўчук
Бельск

КАЛІ ЖАНІЦЬ?

— Ведаеш, Марка, прыязджай да мяне на вяселле. Сына жаню.

— Дык ён жа яшчэ малады.

— У тым то і справа. Пакуль ён малады — дурны, дык я яго і жаню. Бо як пастарэе і падурнее, тады яго зусім не ажэніш.

Яня Клімук
Палічна

У АПТЭЦЫ

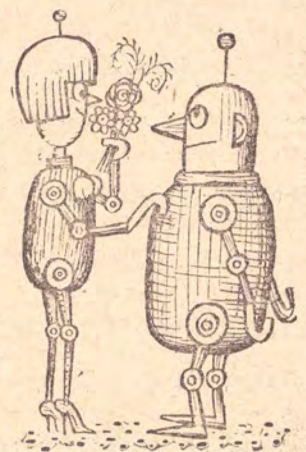
У аптэку зайшоў старэйшы чалавек за купляй лякарства. За ім увайшоў малады элегант і, распіхаючыся, кажа:

— Вяльможны пане, пусціце мяне першага, я хуценька, толькі пігулкі куплю.

Раззлаваны мужык кажа:

— А я то што, каня купляю!

Ніна Самусь
Бельск

— Каханы, а штучных кветак не было?

Пара замуж выйсці, доню

Пара замуж выйсці, доню,
Нашы хлопцы жэняцца.
Гады пройдуць, не дагоніш,
Маладосць не вернецца.

Мама, што зрабіць я маю —
Лёс не ўсміхаецца.
Як таго я пакахаю,
Хто не падабаецца.

Доню, хлопцаў шмат прыгожых:
Хведзя, Лёня, Колечка.
І пажарнік наш Сярожа —
Выбраць маеш волечку.

Калі, мама, мае Хведзя
Дзіўную традыцыю.
Толькі ў горад ён паедзе,
Пападзе ў міліцыю.

Леванём я пагарджаю —
Характар паганенькі.
Ён цвярозым не бывае,
Днём і ноччу п'яненькі.

Пакахала б Міхалая —
У горадзе ён вучыцца.
Кажуць, вёскі ўжо не знае,
З ім мне толькі мучыцца.

А пажарнік наш Сярожа
За высока цэніцца.
Надта важны ён вяльможа,
Са мной не ажэніцца.

Хіба выйду я за Вову —
І мець буду рацыю.
Хоць праз дзень не скажа слова,
Ўсё надробіць працаю.

АНДРЭЙ САМАСЕЙ